

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 58 • Maribor, sobota, dne 25. junija 1938 • Leto XIII

Teoretično fantaziranje in problemi

Ne gre cepiti dlake, ampak delati!

Med teoretičnimi fantazijami in problemi je razlika. Teoretično fantaziranje je razpravljanje o taktiki in nedokazanih hipotezah. Problem ali cilj je pa s filozofsko logiko ali realnimi dokazi utemeljeno naziranje, ki ga hočemo uveljaviti.

Naš problem ali cilj je socializem. Vsi ljudje smo produkt zemlje, enako rojeni, enako živimo. Kaj je torej naravnije in bolj logično, kakor da zahtevamo za normalne ljudi enake pravice do življenja in v življenju. Razen dogmatikov in absolutističnih teroristov še nikdar ni nihče resno tajil te pravice posameznika. Nasprotno, ves svet je solzan socialne čute in socialne pravičnosti in najboljše diktatorji in absolutistični dogmatiki.

Problem ali cilj socializma je naravno in teoretično priznan, gospodarski in politični boj zanj utemeljen. Tudi razvoj gre v tem zmislu. Gospodarstvo se koncentrira iz posameznih rok v kapitalistične družbe in karte, države si prisvajajo vpliv v gospodarstvu, in sicer ne le v Rusiji, marveč tudi drugod. — Države postajajo soupravitelje in upravitelje kapitalističnih gospodarstev. Ta proces državnega kapitalizma je dejansko že socializacija gospodarstva. — Z naraščanjem svoje moči in ingerence na gospodarstvo prevzema država nehotno vedno več direktne odgovornosti za socialni položaj več in več državljanov. Ta socializacija sicer še ni idealna, vendar pomeni napredek v tem pravcu, ki pa se zopet more in mora izpopolnjevati do popolnejše oblike in socialne pravičnosti.

Zato je boj za socializem utemeljen, utemeljen je v naravi in v razvoju gospodarstva.

Ne moremo na tem mestu razvijati podrobnejših dokazov in utemeljevanj, ker so že te navedbe jasne in prepričljive.

Hoteli smo s tem le svariti pred teoretičnimi fantaziranjem, ki jih je vse preveč. Glavno je pravec in organizacija te pravice in dokazane ideologije. Teoretične razprave, ki so tudi potrebne in važne, se pa morajo gibati v mejah dobrohotnosti, pojasnjevanja med seboj zato, da utrjujejo naziranje o problemu in načelnost. Take teoretične razprave in razgovori niso fantaziranje, ampak medsebojni pouk in vzgoja, kar pospešuje enotnost gibanja. Popolnoma napačna so le teoretiziranja in fantaziranja, ki jih preveča medsebojna sovražnost ali razkrajalna opozicionalnost. Glede ideologije in discipline v organizaciji ali pa ustvarja malodušnost in nerazpoloženje v organizaciji.

Avstrijski dolgovi 16 milijard dinarjev

Tudi Italija prizadeta.

Avstrijski dolgovi, ki jih Nemčija ne mara plačati, znašajo okoli dve milijardi šilingov (Din 16 milijard) prištevši desetodstotne obresti. Glavni upniki so Francija 517 mil. frankov, Italija 3237 mil. lir, Švica 501 mil. šv. frankov in Anglija 17.7 milijonov funtov. Zahteve imajo tudi Zedinjene države. Če Nemčija ne bo prevzela te dolžnosti, izvedejo prizadete države proti njej gospodarske represalije potom odpovedi klirinških pogodb.

Pri nas drag kruh - v inozemstvu pa ne vedo kam s pšenico

Letošnja žetev pšenice bo znašala 110 milijonov ton

Med tem, ko se pri nas cena pšenice dviga in rasto cene kruha, glase poročila o izgledih letošnje žetve na svetovnih tržiščih zelo ugodno. Računajo, da bo znašal letošnji pridelek pšenice 110 milijonov ton (lansko leto 105 milijonov ton), ne vpoštevaje pridelek Sovjetske Rusije in pa Irana.

Od kraja maja t. l. in do danes je cena pšenice na svetovnem trgu padla za 15 do 25 odstotkov. Na podlagi žetvenih poročil je računati še z nadaljnjim opadanjem cen, tako, da izvozniki na svetovnem tržišču nimajo niti najmanjšega izgleda, da bi letos dobili več za pšenico, kot pa sedaj, preje je računati s tem, da bo cena šla še navzdol.

Ko razmotrujemo ta poročila, se mora človek pa vendarle vprašati: Zakaj se dviga cena pšenice pri nas, zakaj je 105 do 110 odstotkov dražja kot na svetovnem trgu, zakaj je v agrarni deželi kruh dražji, kot kje drugod, koder morajo pšenico celo uvažati?

Zahteva konzumentov je: Znižajte cene kruhu, znižajte cene ostalim življenjskim potrebščinam. Tako kot sedaj vendar ne gre dalje!

V Franciji so pred meseci porastle cene radi devalvacije franka. O tem so v Franciji in francoskemu režimu neprijazni listi poročali na dolgo in široko ter dokazovali, da prvi Francija v gospodarski propast.

Francoska vlada je upoštevala padec franka in porast cen, pa so porastle tudi mezde. Pri nas pa vendar ne moremo reči, da je oslabil dinar in kljub temu zaznamujemo splošen porast cen. Kako, zakaj?

Torej je kriva gola spekulacija. Ako je kriva spekulacija ali res ni sredstva,

da bi se uspešno nastopilo proti njej? Ali naj bo dopuščeno, da narod izsesava verižniki?

Več mesecev že opazamo to dviganje cen, več mesecev že pripovedujemo, da je delavčev zaslužek vsak dan manj vreden, ker more vedno manj kupiti za mezdo, ki je ostala ista, kot pred meseci. Več mesecev že dopovedujemo, da je s 1. avgustom 1937 določene minimalne mezde treba nujno zvišati, ker so bile določene z vpoštevanjem razmer, ki so bile tedaj, dočim so danes popolnoma drugačne.

Na vse to pa sledi — molk.

Ali naj naše delovno ljudstvo res še bolj obuboža in pri tem telesno in duševno propade. Ali naj nas res nasledí mladina, ki je vzrasla pri napol prazni skledi in v pomanjkanju kruha.

Sodrug Frank Zaitz iz Chicaga pride na obisk

S. Zaitz, urednik »Proletarca« in »Ameriškega družinskega koledarja« obišče starokrajске sodruge

S Cunardovim parnikom »Atlantique« je prispela te dni skupina ameriških naših sodrugov in prijateljev obiskat svojo domovino. Skupinski izlet je organiziral s. Jakob Zupančič iz Chicaga, med izletniki pa je tudi znani sodrug Frank Zaitz, urednik ameriško-slovenskega socialističnega tednika »Proletarec« in socialističnega »Ameriškega koledarja«. Z njim je tudi njegova žena, sodružica Angela Zaitz.

Sodrug Frank Zaitz, ki ga bomo sodruzi prvič pozdravili v svoji sredi, je po rodu iz ljubljanskega barja in se že dolgo udejstvuje v ameriško-slovenskem delavskem gibanju. Kdorkoli zasleduje kulturno in politično delo naših ameriških sodrugov, ta pozna ime Franka Zaitza publicista, govornika, organizatorja in zbiralca zgodovine »ameriške Slovenije«. Je urednik čikaškega slovenskega tednika »Proletarec«, glasila Jugoslovanske socialistične zveze v Združenih državah. List je začel izhajati leta 1906 in je torej najstarejši slovenski socialistični list. Urejevala sta ga med drugimi tudi znani pisatelj in pesnik Etbin Kristan in Ivan Molek, zdaj pa ga že dolgo vrsto let ureja s. Zaitz. Tudi »Ameriški družinski koledar« ureja s. Zaitz že od leta 1921. Koledar uživa po pravici ugled enega najboljših slovenskih koledarjev sploh in vsak letnik nam lahko velja za pregled leposlovnega in publicističnega dela naših rojakov onstran velike luže. Koledar predstavlja neprecenljivo vrednost zlasti zaradi člankov, ki jih bo mogel in moral s pridom uporabiti vsakdo, kdor bo kdaj pisal zgodovino naših ameriških izseljencev. Pod uredništvom s. Zaitza objavlja koledar sistematično razne pregledne, ki jih je po večini zbral in spisal sam urednik. Tako najdete v koledariu Zaitzev pregled vseh slovenskih kulturnih domov in javnih dvoran, kjer žive ameriško-slovenska društva, pregled slovenskega časništva v Ameriki. Članek o naseljevanju Slovencev v posameznih zveznih državah, poročila o delovanju podpor-nih jednot itd.

S. Zaitz je hkrati vpliven in žilav delavec v Slovenski narodni podporni jednoti, kjer je predsednik nadzornega odbora dalje predsednik Jugoslovanskega stavbinskega in posojilnega društva itd. Tudi njegova žena je poštvalna delavka v delavskih organizacijah.

V sodrugu Zaitzu bomo torej pozdravili enega najvidnejših delavcev v ameriško-slovenskem socialističnem gibanju.

S. Jakob Zupančič je po rodu iz Bele Krajine, gimnazijo je končal v Novem mestu, po vojni pa odšel v Ameriko, kjer je v Chicagu poštni uradnik. Njegov oče je bil eden izmed prvih slovenskih izseljencev, saj je odpotoval v Ameriko leta 1868 z jadrnico in je jadrno od Bremena do Baltimora nič manj kot 62 dni. Zupančič je predsednik prosvetnega odseka Slovenske narodne podporne jednote, sotrudnik našega ameriškega tiska, njegova žena Katka pa je znana pesnica in pisateljica, ki objavlja svoje stvari v »Prosveti«, »Proletarcu«, »Koledarju« in »Cankarjevem glasniku«. Več njenih pesmi smo ponatisnili tudi mi v svojih publikacijah. Jakob Zupančič pride v domovino s svojo hčerko Elico na enomesečni obisk ter bo filmal razne slovenske kraje in ljudi, nakar bodo film predvajali v slovenskih naselbinah v Ameriki. (Sodruge v krajih ki jih bo Zupančič obiskal, prosimo, naj mu pri tem delu gredo na roko).

Izletniki so že dospeli v Francijo a nekaj se jih bo ustavilo za par dni v Parizu in Švici, med njimi tudi ss. Zaitz in Zupančič. V Ljubljano pridejo okrog 1. julija.

Mi nališkreneje pozdravljamo sodruge in jim želimo, da bi se dobro počutili med nami in okrepili vezi, ki nas kot borce za isto stvar vežejo trdneje kakor pa razne rodoljubne fraze!

»Cankarjeva družba« s svojimi knjigami druži v eni miselnosti slovenske delavce doma in v tujini, v Evropi in Ameriki, v Franciji in Argentini, v Belgiji in Ohiu.

Poplave na Kitajskem

Ogrožena je japonska armada tudi ob bregovih reke Jangce.

Razen Rumene reke, ki je poplavlila srednjo Kitajsko, je sedaj prestopila bregove tudi reka Jangce pri Hankovu. Japonci so v smeri proti Hankovu dirigirali svoje divizije v napad in je povodenj zajela okoli 70.000 japonskih vojakov. Kakšnih večjih vojaških operacij na kitajskem ozemlju ni, ker jih onemogočajo poplave. Pač pa se razvijajo posamezne četniške akcije, ki jih vodijo Kitajci v od Japoncev zasedenem nepoplavljenem delu ozemlja.

Tri leta Stojadinovičeve vlade

Dne 24. t. m. je preteklo tri leta od nastopa vlade dr. Stojadinoviča. Vladni listi prinašajo obširna poročila o ogromnem delu, ki ga je izvršila vlada, zlasti v gospodarstvu in na polju socialne politike, potem pa tudi v političnem oziru, da je pomirila državo in uvedla demokracijo.

Šumadija slavi spomin čehoslovaških žrtev soldateske

Ob dvajsetletnici.

V nedeljo so slavili spominsko dvajsetletnico smrti 44 slovaških vojakov v Kragujevcu, ki jih je avstrijsko-nemška vojska ustrelila. Tisoče in tisoče ljudi se je zbralo na kraju postavljenega spomenika. Vihrali so pri prirreditvi napis: »Zvestoba za zvestobo!«, »Čast ustreljenim junakom!«, »Živela demokracija!«, »Živela čehoslovaška republika!« itd.

Slavnostni govornik je rekel: »Povejte čehoslovškemu ljudstvu, da bomo čuvali grobove bratov. Zakaj kri ni voda!«

V imenu jugoslovanskih prostovoljcev je izrekel govornik prisego zvestobe do čehoslovaških bratov.

Istotako so tudi vsi drugi govorniki poudarjali neomahljivo zvestobo med narodoma.

Odpoklic prostovolcev iz Španije

Popolen sporazum v odboru za nevmešavanje

Kakor izgleda, je v odboru za nevmešavanje vendar le prišlo do popolnega sporazuma glede umika prostovolcev. Francoski listi povdarjajo, da ima zaslužno na tem tudi Sovjetska Rusija, ki je pristala na to, da se obenem z odpoklicem prostovolcev uvede tudi splošna kontrola nad španskimi mejami na kopnem in na morju. Italija se udeležila na

predno bo sklep odbora za nevmešavanja izvršen.

Boji na castelonskem odseku

trajajo z nezmanjšano silo dalje. Republikanci poročajo, da se jim je posrečilo zadržati ofenzivo nacistov pri Villareal, južno od Castelona. Tu se bijejo sedaj boji ob reki Mijares. Najbrž pa reka Mijares oz. njeni bregovi ne bodo tvorili fronte. Republikanci hočejo s temi boji le zadržati sovražnika, dokler ne izgradi svojih postojank v področju, ki leži južno od reke Mijares.

Tudi v teruelskem odseku trajajo boji dalje. Nacisti so še vedno v premoči in naskakujejo povsod z veliko brezobzirnostjo, ne meneč se za izgube, ki morajo biti strašne.

Kdaj bo prišlo do umika prostovolcev, še ni znano, vsekakor bodo poprej odposlane posebne komisije v Španijo in bo gotovo preteklo še nekaj časa,

Protidraginjska resolucija ljubljanskega zborovanja delavcev in nameščencev

dne 19. t. m.

Po zaslišanju poročila v položaju delavcev in nameščencev v zvezi s stalno naraščajočo draginjo, zborovalci

ugotavljajo,

da se je gospodarski položaj delavcev in nameščencev v zadnjem času poslabšal v taki meri, da bi moralo voditi to nujno do akcij za povišanje mezd, če se draginja ne zaustavi;

da je povzročeno to v veliki meri po kartelski politiki, verižništvu in raznih špekulacijah z našim narodnim imetjem, kar pospešuje skrajno obubožanje delovnih množic in propadanje celokupnega narodnega gospodarstva.

Zaraditega zborovalci

zahtevajo,

1. da se omeji naraščanje žitnih cen, zlasti pšenice, z nakupi pšenice v inozemstvu;
2. da se uvedejo najstrožje kazni za vse verižnike in špekulante;
3. da se razpustijo privatni karteli in ustanovijo državni organi za reguliranje produkcije, konzuma in cen;
4. da se postavijo silosi za shranjevanje žitnih pridelkov tudi v dravski banovini, ker je pasivna pokrajina;
5. da se v vse organizacije oziroma korporacije, ki so osnovane proti draginji in za preskrbo prebivalstva z življenjskimi potrebščinami, pritegne tudi zastopniki konzumentov.

Doma in po svetu

Marksizem pokopava — in sam sebe tepe po zobeh. »Slovenec« vedno pripoveduje in dokazuje, da je marksistični materialistični nauk napačen. Kot »katoliški« list, kar sicer noče biti, pa večkrat tudi pove svojim ljudem, da je socialne bede na svetu kriv današnji kapitalistični materializem in pomanjkanje »srčne kulture in vere«. Marksizem pa uči, da pripadajo materialne dobrine vsemu človeštvu, to je z drugimi besedami socialna pravičnost. Marksizem trdi tudi, da je krivec materialistični kapitalizem in da je krivca treba odpraviti. Ker pa je kapitalizem danes v svoji kulminaciji, s tem ni rečeno, da je Marksov nauk napačen, ampak je le dokaz, da kapitalizem s svojimi hlapci še uspešno brani svoje materialistične postojanke, čeprav so za človeštvo krivične. Nauk o socializmu in njegova ideologija ni izgubila prav nič na svoji resničnosti, ker se

bori proti krivičnemu materialističnemu kapitalizmu, ki ga vsa reakcija zagovarja. Materializem, nevera in srčna nekultura pri kapitalistih je le zahteva po socialni pravičnosti.

Kulturna predavanja. Najkasneje jeseni namerava naša strokovna centrala v Ljubljani uvesti za naše strokovne organizacije kulturna in praktična predavanja iz vseh primernih strok, tako znanosti, kulture, zakonodaje in organizacijske snovi. Sploh priporočamo vsem strokovnim organizacijam, da na svojih zborovanjih uvrste poleg rednih društvenih zadev še po eno poljudno predavanje. Predavanja se bodo vršila po večjih centrih delavstva v obliki krajsih tečajev, sicer pa posamezno. Vsako poljudno resno predavanje pozivlja organizacije in nje članke. Zato pozdravljamo to namero.

Za elektrifikacijo Savinjske doline najame banska uprava Din 1.950.000. Finančni minister

Enotnost v republikanskem taboru

V Barceloni so se vse organizacije, vključno anarhisti, izjavile, da stojijo solidarno v obrambi republikanske Španije. Škoda je, da ta enotnost ni vladala že od vsega početka. Kajti, ako bi bili Katalonci enotni, predno je mogel Franco vršiti ofenzivo proti Madridu, bi bili Katalonci na katalonski fronti lahko dosegli pomembne uspehe.

Zopet tri angleške ladje potopljene

Iz Valencije poročajo, da so nacistični letalci z bombami potopili tri angleške parnike. Tudi Valencijo in Barcelono so ponovno bombardirali.

je načrt predložil ministrskemu svetu v odobrenje.

Obtok bankovcev je presegel višino 6 milijard dinarjev. Tako visokega obtoka bankovcev še nismo imeli.

Koliko se je iztržilo lesa v l. 1937? Svetovna trgovina z lesom v l. 1937. je znašala 25 milijonov kubičnih metrov. Ostanek zalog računajo na 10 odst. te vsote. Cene lesu so padle za 20 odst.

Poljski daje posojilo Angliji na ta način, da prevzame elektrifikacijo Poljske. Angleški kapital se interesira zlasti za elektrifikacijo industrije pri Sandošjeržu. To mesto je središče poljske orožne industrije. Investicija pa ima nedvomno tudi političen pomen.

Produkcija nafte v Rumuniji znaša dnevno 1950 vagonov. To je, kakor trdijo, silno malo. Cene nafte so padle za 50 odst.

Nemčija ne izplačuje pokojnin v inozemstvo. Vpokojevcem, ki prejemajo pokojnino iz Nemčije (Avstrije), je bilo sporočeno, da ne bodo prejemali pokojnine več, če se ne preselijo v Nemčijo, ker se pokojnine ne izplačujejo vpo-kojencem, ki bivajo v inozemstvu.

Avstrijske novice

Ravnatelj dunajskega Volkstheatra Jahn je izdal vsem članom svojega gledališča pismen opomin, da se morajo neutegoma naučiti Horst-Wessel-Lied in sicer napev in tudi besedilo, da ne bo spet prišlo do tako mučnega prizora, kakor zadnjič, ko so pri svečanem nastopu nacistično himno popolnoma skazili.

Sedaj izenačujejo avstrijsko vojsko. Od avstrijskih oficirjev ni bila niti tretjina prevzeta v službo, pa še od teh je bila večina premeščena iz Avstrije v rajhsovske garnizije. Od višjih oficirjev je bil prevzet samo en general.

Umestno odredbo za avstrijske nacistične je izdal dunajski guverner Globočnik. Ker se je izkazalo, da so dunajski nacisti premalo dresirani, je odredil, da morajo vsi dunajski nacistični komandanti, nadkomandanti in podkomandanti vsako jutro vršiti eno uro telesne vaje in sicer pod njegovo osebno komando.

Pri deželnem sodišču na Dunaju je bil obsojen Wilhelm Fassl, korar in katehet samostana v Klosterneuburgu zaradi hudodelstva proti pravici na 7 mesecev težke ječe, štirje mlajši uslužbenci samostana pa na manjše pogojne kazni.

V koncentracijskih taboriščih v Nemčiji se nahaja sedaj iz Avstrije nad 50.000 oseb in sicer nearijcev, Schuschniggovih pristašev, socialistov in komunistov.

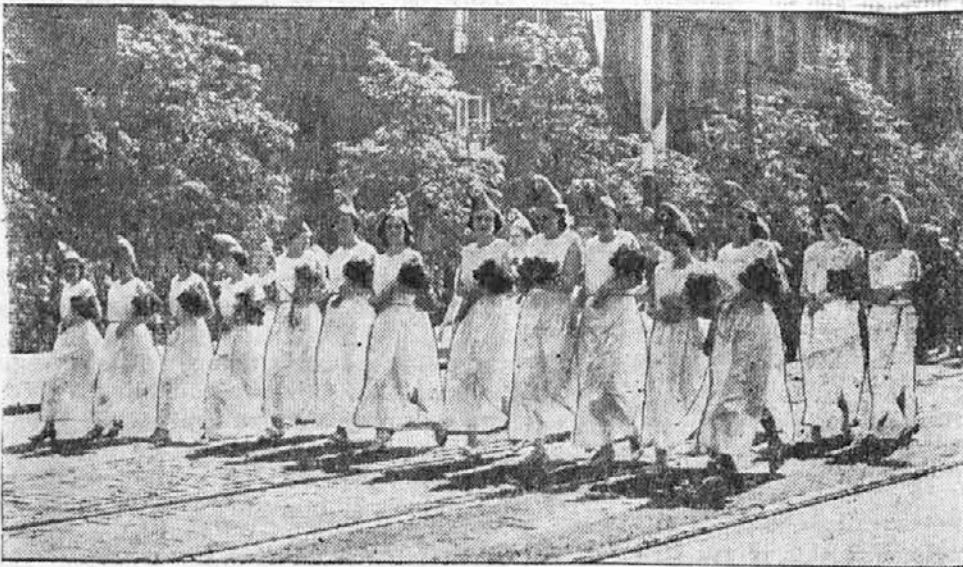
Kje se Schuschnigg sedaj nahaja, se uradno še vedno skriva. V Belvederu ga ni več. Tudi v hotelu Metropol, kjer je glavni stan nemške tajne policije, ga ni.

Nemška trgovinska bilanca v majniku mesecu je bila za 50 milijonov mark pasivna (din 725 milijonov).

Italijani bi radi gradili naše ceste. Italijanska podjetja za gradbo cest se z ozirom na jugoslovanske načrte za gradbo cest potegujejo za ta dela. Ustanovil naj bi se jugoslovansko-italijanski konzorcij, ki bi prevzel dela. Zlasti se poteguje za to delo firma Puricelli, predvsem za cesto Beograd-Zagreb. Italija bi dala stroje in strokovne delavce.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

S proslave 60-letnice čehoslovaške socialne demokracije v Pragi.

Dekleta z republikanskimi (frigijskimi) čepicami v slavnostnem sprevodu.

Poletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

24

— Nekoliko sem ga poznal — sem rekel, a noče so mi kar trepetale v radostnem pričakovanju: ta Filip je bil človek, zelo drag mojemu srcu, takorekoč moj duhovni boter, star borec in znanec po ječah. Že do prevrata je bil dvakrat v pregnanstvu, a po prevratu je bil med prvimi spet izgnan. Čvrst človek vesel, z nepremagljivo vztrajnostjo pri delu za ustvarjanje novega življenja.

— Kje pa se nahaja? — sem vprašal v slutnji, da je dragi sodrug kje blizu.

— V mestu, — je tiho odgovoril gozdar. — Ušla sta skupaj z mojim sinom in po sinu mi je izročil za vas pisemce.

— Dajte sem!

— A kako? Imam zašitega v kapi in tudi prečitati ga tukaj ne morete, — je pretemno.

Res, ni bilo mogoče. Vse okrog je bilo mokro, povsod so tekli topli potočki, kakor da se zemlja topi od radosti, globoko in vlažno diha, željno cmoka in šepet hvalašni šepet oblakom, darovalcem zemeljske vlage.

— Pojdiva brže! — sem rekel.

Za črnim drevjem se je zasvetilo rumeno oko luči, ki je prebadalo temo in trepetalo nama naproti kakor da ga je tudi objela nestrpnost.

Obstala sva pred majhno gozdno stražarnico, nagnjeno z enim koncem k zemlji. Gozdar je tiho potrkal na vrata, izza katerih je nek visoki glasek nezaupno vprašal:

— Kdo je?

— Odpri, Jelenka! — To je moja hčerkica, ki mi že gospodinja...

Šla sva v koč; v nji je bila peč, pograd — ležalnica, dve kratki klopici, miza s svetilko, poleg nje je ležala na mizi odprta knjiga in obrnjena s hrbtom proti oknu, je zaspano zevaje stala pol odrasla deklica s pšenično svetlimi lasmi in topim noskom.

— Majka božja, kako ste mokri! — je zapela s krhkim glaskom.

— Kaj pa se čudiš, raje bi zavrela v samovarju vodo za čaj! — je rekel gozdar, ki si je pri vratih slačil mokro obleko.

— Saj sem jo že zavrela.

— No, potem si pa pridna. Dobro bi bilo, če bi mogel kaj suhega obleči, a razen hlače, nimam druge obleke v zalogi. No, ne glej, Jelenka, jaz si bom hlače preoblekel...

— Tudi srajca je suha, sem jo na peči posušila, — je rekla hčerka in mu vrgla nek siv klopčič cunj, potem pa je z resno skrbnostjo postavila na mizo majhen pločevinast samovar, skodelice in kruh. vse spretno in tiho kakor miška. Jaz sem si sezul škornje, polne blata in vode in sem si ogledoval moža: — bil je krepke rasti, z okroglim obrazom, ki je bil gosto obrasel z rdečkastimi lasmi, oči je imel sinje, resne in dobre, a glavo je vedno držal nekako po strani.

— Kaj pa je s tvojim vratom, tovariš?

— Kmetje ti vragovi...

— Zakaj?

— Službeno!

— Preveč je korajžen! — je zaničljivo se smejala hčerka in vihala nos.

— Ti pa kar tiho bodi! Ti bom dal — korajžen! — se je šalivo branil gozdar.

— Uh, kako se te bojim! — je vzkliknila deklica in se smejala.

— Boš se me že bala, čakaj!

Jelenka se je našobila in me gledala kakor tovariša in še jaz sem se moral smejati.

— Prišlo jih je troje, — je brez zlobe pripovedoval gozdar in odlagal svojo mokro obleko na tla, — pa sem jih zasačil, no, in prišlo je do borbe. No, pa sem spustil enemu šibre v noge.

— To je bilo potrebno! — je zagodrnjala Jelenka in se spet nezadovoljno našobila.

— A drugi me je lopnil s kolom po buči, — je nadaljeval sem si mišice čisto do vretencev, malo je pretrgal sem si mišice čisto do vretencev, malo je manjkalo da nisem umrl... Okrožni zdravnik Levšin, ali Levšicin, se je čudil — no, je rekel, krvi pa imaš v svojih žilah za petorico, kakor je videti! Rekel sem mu, — kmetu je potrebno mnogo krvi, vsako, ki gre mimo, pije iz njega kakor iz studenca.

— Si dobila? Tukaj vidite, je ta listič...

— No, no, kaj pa kričiš! Jo vendar ne morem raztrgati — saj je iz kožuhovalne... Zvalil sem se torej in pri padcu zadel s tilnikom ob neki štor — pretrgal sem si mišice čisto do vretencev, malo je manjkalo da nisem umrl... Okrožni zdravnik Levšin, ali Levšicin, se je čudil — no, je rekel, krvi pa imaš v svojih žilah za petorico, kakor je videti! Rekel sem mu, — kmetu je potrebno mnogo krvi, vsako, ki gre mimo, pije iz njega kakor iz studenca.

— Si dobila? Tukaj vidite, je ta listič...

— No, no, kaj pa kričiš! Jo vendar ne morem raztrgati — saj je iz kožuhovalne... Zvalil sem se torej in pri padcu zadel s tilnikom ob neki štor — pretrgal sem si mišice čisto do vretencev, malo je manjkalo da nisem umrl... Okrožni zdravnik Levšin, ali Levšicin, se je čudil — no, je rekel, krvi pa imaš v svojih žilah za petorico, kakor je videti! Rekel sem mu, — kmetu je potrebno mnogo krvi, vsako, ki gre mimo, pije iz njega kakor iz studenca.

— Si dobila? Tukaj vidite, je ta listič...

— No, no, kaj pa kričiš! Jo vendar ne morem raztrgati — saj je iz kožuhovalne... Zvalil sem se torej in pri padcu zadel s tilnikom ob neki štor — pretrgal sem si mišice čisto do vretencev, malo je manjkalo da nisem umrl... Okrožni zdravnik Levšin, ali Levšicin, se je čudil — no, je rekel, krvi pa imaš v svojih žilah za petorico, kakor je videti! Rekel sem mu, — kmetu je potrebno mnogo krvi, vsako, ki gre mimo, pije iz njega kakor iz studenca.

— Si dobila? Tukaj vidite, je ta listič...

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Nekvalificirano postopanje z delavci. Že od 1929. leta stojita na Tereziji dve veliki stanovanjski hiši TPD v surovem stanju. Ti dve hiši bosta letos dopolnjeni za vselitev. Končna dela je prevzelo podjetje »Slograd«. Pri tem podjetju je zaposleno kvalificirano delavstvo z dežele, a težaki so pa domači brezposelni. — Predno je podjetje vzelo koga v delo, mu je dalo listek te-le vsebine: Podjetje lahko odpove službo brez odpovednega roka in se smatra, da je delavec en mesec na poskušnji. V slučaju, da ni komu všeč, greš lahko na brezplačen dopust. Plačo za to težavno delo dobiš 2,25 do 3,75 Din na uro. Gospod polir pa v občejanju z delavci ne izbira besed in tudi svoj glas znatno stopnjevat do neverjetne višine. Treba bi bilo, da se zavzame za te delavce-težake zlasti SGRJ. Očividec.

Tatvine. V rudarski koloniji, na takozvani »nivi«, se skoraj za vsake praznike pojavijo vlomi v rudarske kleti in tatovi odnesejo ves pribor, ki so si ga ljudje pripravili za praznike. Bilo bi na mestu, da bi nadzorna oblast posvetila več pažnje tem kletem pred prazniki.

Pododbor zveze strojnikov in kurjačev priredil ekskurzijo v Ljubljano v državno kurilnico, pod vodstvom g. ing. Gliha. Strojvodje in kurjači, ako si želite ogledati moderne lokomotive in delavnice, potem odpotujte v nedeljo, dne 26. t. m. zjutraj v Ljubljano s prvim vlakom, ki pride v Ljubljano ob 7. uri zjutraj.

Velik izlet na Mrzlico priredi zadruga »Počitniški dom«, na katerega vabi vsa društva »Vzajemnosti«, da se ga po možnosti udeležijo s svojimi pevskimi in godbenimi odseki. Ker je v letošnjem letu to edini večji izlet, prosimo tudi vse strokovne organizacije, da med svojimi člani agitirajo za čim večjo udeležbo. Na svidenje na Mrzlici! Družnost!

LITIJA

Protidraginjsko zborovanje, ki bi se moralo vršiti v nedeljo, dne 19. t. m., je oblast iz ozirov javnega miru in reda prepovedala.

Draginja narašča. Zadnje čase so se pri nas cene posebno kruhu in mesu silno dvignile. — Sicer stane štruca belega kruha ravno tako Din 3 kot pred časom, le z razliko, da je prej tehtala 90 dkg do 1 kg, sedaj pa od 32 do 60 dkg. Meso se pri nas prodaja goveje od Din 12 do 16 kg. Telečje od Din 14 do 20, svinjsko pa od Din 16 do 18 kg. Pri sladkorju pa se je v šmartnem doseglo, da je bilo pri enem kg 10 dkg difference. Oblast naj prepreči dviganje cen in napravi red!

Da bi povedali, kdo so! Predpreteklo nedeljo so imeli slovenski fantje in dekleta tabor v šmartnem. V sprevedu smo imeli priliko slišati razne vzklje. Med drugim tudi: »Dol z izkoriščevalci slovenskega naroda!« Mi smo hoteli te izkoriščevalce razkrinkati na našem protidraginjskem zborovanju, pa nismo mogli.

Svojčasni opomin, ki smo ga naslovili na gotovega gospoda, naj ne odnaša »Delavske Politike« iz nekega javnega lokala, ampak naj si jo naroči, je zalegel v toliko, da v tistem lokalu list sedaj res ne izginja, naročil pa se nanjo še ni, ker sedaj izginja »Delavska Politika« iz drugega javnega lokala.

Spominskega izleta mariborske centrale I. del. kolesarskega društva se udeležijo tudi delegacija naše podružnice. Odpelimo se 25. t. m. ob 2. uri popoldne izpred društvenega lokala pri g. Lapu. Prenočimo v Slov. Bistrici, nakar se zjutraj odpelimo s člani sosednjih podružnic do spomenika pok. članice Lubejeve. Družnost!

JESENICE

Stare Ivan umrl. Nedavno je umrl na posledicah težke bolezni kurjač v kotlarni pri KID, posestnik in gostilničar s. Stare Ivan z Dobrave. Pokojni Stare je bil vsa leta, kar je bil zaposlen pri KID pristaš razrednih strokovnih organizacij ter je budno sledil razvoju našega gibanja. Umrl je na posledicah več bolezni, zlasti zastrupljenja, ki je nastalo kot komplikacija obratne neželode, star komaj 44 let. Pogreb, ki se je vršil na Dobravi, je pokazal njegovo priljubljenost. Pokojniku lep spomin, njegovim preostalim pa naše sožalje.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zv. (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilms »Ljubavni polk« z L. Slezakom, ldo Wüst in Mario Andergastovo. Med dodatki tudi Paramountov zvočni tednik. — Za praznik sledi vefilm »Sisi«.

VUZENICA

Naše občinske zadeve. Svoj čas je bil v naši občini za cestarja V. U. Prejemal je dnevno mezdo po din 25 od marca do novembra. Pozimi pa je delal gramoz kubični meter za din 25. V začetku februarja 1938 je občinski odbor sklenil, da namesti cestarja za letno plačo din 8000. Ko pa je cestar prišel prvi mesec proračunskega leta po plačo, so mu dejali, da bo tudi še za naprej dobival po din 25 dnevno in tudi za tolčenje gramozda da mu bodo odslej plačali le din 25 dnevno in ne več akorda. S tem pa je bil cestar oškodovan, ker je v akordu lahko nekaj več zaslužil, ako pa dela v gramozni jami za dnevno mezdo, se pravi, da ob slabem vremenu, ko delo ni mogoče, ničesar ne zasluži. Dokler je imel akord je lahko delal, kakor mu je kazalo. V mrazu se je hodil gret domov, v mokrem vremenu preoblačil, ako je bila potreba. Pri fiksnem dnevnem zaslužku pa je treba, da v mrazu in mokrotni vztraja ves dan pri delu, kar pa je skoro nemogoče. Ker je bil na ta način občutno prikrajšan na zaslužku, se je po 9 letnem delu poslovil in je šel. Kar se tiče delovnih razmer občinskih uslužbencev bi morala občina te razmere urediti kar najbolj pravično in socialno, da bi bila vzgled vsem ostalim.

MARIBOR

Umrl je bivši vodja »Ljudske tiskarne« in sedaj lastnik »Javne kuhinje« Josip Ošlak. Po preji nekoč se je udeleževal v socialističnem gibanju. — Po poročilih »Slovenca« in »Slov. doma« pa je bil sedaj že dolgo časa član JRZ. Prometne omejitve. Policijsko predstojništvo razglasa: Na Vodnikovem, Vojašniškem trgu in v Pristaniški ulici je ob glavnih tržnih dnevih, to je ob sredah in sobotah, v času med 6. in 10.30 uro prepovedan vsak vojni promet. Ta omejitev traja toliko časa, dokler se bodeta navedena trga in ulica uporabljali za živilski trg. Neupoštevanje te naredbe se kaznuje.

Zakaj koleke na potrdila za vojaško službo? Iz krogi starišev, čijih sinovi so kot dijaki-naredniki vpoklicani na orožne vaje, nam pišejo: Dijake-narednike, ki so odslužili kadriški rok, vpokličejo naslednje leto na dvomesečne orožne vaje in jih potem povišajo v častnike. Pred odhodom na orožne vaje pa si mora vsak dijak-narednik preskrbeti dve potrdili od državnega tožilstva: eno, da ni kaznovan radi nečastnih dejanj, drugo, da ni v preiskavi. Vsako izmed teh potrdil stane Din 30, torej skupno Din 60. Teh kolekov seveda ne morejo

Kopalne obleke najnovejše pri Jakob Lah. Maribor

plačati vpoklicani dijaki, ki so brez sredstev, ampak stariši, ki morajo tudi sicer vzdrževati takega brezposelnega sina. Po ustavi mora vsak državljan služiti vojsko. Vojski so pa potrebni tudi častniki. — Tako potrdila bi morala biti brezplačna ali pa bi jih morala vojaška oblast preskrbeti uradnim potom. Ako bi dijaki-naredniki, ki, mimogrede omenjeno, za več čas orožnih vaj ne dobe nobene plače, započeli akcijo in opozorili vojnega ministra na to stvar, bi se najbrž dalo doseči, da za potrdila od strani državnega tožilstva ne bi bilo treba ničesar plačati. Pomislimo samo, v kakšnem položaju se glede tega nahaja dijak-narednik, ki nima ne starišev in ne sorodnikov, od katerih bi lahko dobil Din 60.

Spominski izlet L. delavskega kolesarskega osrednjega društva za Dravsko kanovino v Mariboru k spomeniku sodružice Lubejeve se bo vršil v nedeljo, dne 26. junija t. l. Odvoz za podružnice Studenci, Pobrežje, kakor tudi za centralo ob 6. uri zjutraj s kolesi. Za svoje bo ob pol 8. uri na razpolago avto pred društvenim lokalom. Vožnja stane v obe smeri Din 15. V hotelu »Beograd« v Slov. Bistrici bo zbirališče, od koder se bo vršil skupen odvoz k spomeniku. V slučaju slabega vremena se bo izlet vršil v nedeljo, dne 10. julija. Posebne okrožnice centrala ne bo izdala, zato naj smatrajo podružnice to objavo za merodajno.

Centrala.

CELJE

Misteriozen slučaj — tragedija delavke. V Petrovčah št. 6 leži neko dekle, delavka, bolna v tako obupnem stanju, brez zdravniške oskrbe in brez vseh sredstev, da smo prisiljeni povedati slovenski javnosti, kakšnemu trpljenju je izpostavljena ta delavka, ki je bila za kosček vsakdanjega kruha ne samo socialno izkoriščana, ampak pod silo razmer prisiljena, ugoditi pobotnosti, da si obdrži delo. Državno tožilstvo v Celju naj ukrepe, da se delavko prepelje v bolnico in ugotovi vse krivice, ki so sodelovali pri tem gnusnem poslu. Prepričani smo, da dekle ne bo takoj hotelo izdati krivcev, ali oblastva imajo moč in dolžnost, da zadevo razčistijo in doženejo dejansko stanje in krivce temeljito kaznujejo. Dekle, samo sebi prepuščeno, dobesedno gnije pri živem telesu. Trebušna votlina, maternica je prava gnojna jama, ki izloča kri in gnoj. Mogoče, da je že prepozno, ko to pišemo in da bo dekle neslo skrivnost v grob. Na vsak način je pa treba krivce poiskati, ki so uničili mlado življenje.

Mezdno gibanje pekovskih pomočnikov. V pondeljek so se vršila na mestnem poglavarstvu pogajanja za dosego kolektivne pogodbe. Pogajanja sama niso rodila tistega uspeha, kakor smo si želeli. Tekom pogajanj pa smo videli, da je na strani delodajalcev tudi volja, da se odnošaji v pekovski stroki uredi na podlagi medsebojnega sporazuma. Po izjavi predsednika združenja pekov g. Mlakarja ne bo pri ponovnem pogajanju, ki se bo vršilo v četrtek, dne 30. t. m., nobenih zaprek in da bo on gledal, da pride na vsak način do podpisa kolektivne pogodbe, ki bo v obojestransko korist.

Kino Dom - Celje

25. in 26. junija: »Tri zlate deklice«. 27. in 28. junija: »Vse za dolžnost«. 29. in 30. junija: »Ona je moja«.

S proslave 60-letnice socialne demokracije v Pragi.

Senator Dunder govori v spomin preminulim strankinim funkcionarjem. — Pred tribuno v »Lidovem domu« žare vpepeljenih.

Močni beli
zobje brez
zobnega
kamna!

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

MOJSTRANA

Obvestilo in zahvala. Potrta od velike žalosti sporočam vsem sodrugom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je moj mož Franc Florjančič, žagar pri industrijskem podjetju dr. Ernesta Rekarja v Mojstrani na posledicah neželode, ki jo je utrpel dne 13. junija med izvrševanjem službe, med prevozom iz bolnice na dom, dne 19. junija poškodbam podlegel. — Ob enem izrekam najtopljejšo zahvalo vsem, ki so v tako častnem številu spremili nepozabnega pokojnika na zadnji poti, a prav posebno zahvalo še darovalcem lepših vencev in to: industrijalcu g. dr. Ernestu Rekarju, Konzumnemu društvu na Jesenicah, s podružnico v Mojstrani, delavcem Dovje-Mojstrana, lesnim delavcem Belca in delavcem industrijskih podjetij gg. dr. Ernesta Rekarja in Jožefa Zupanca na Dovje-Mojstrani. Delavcem Dovje-Mojstrana še posebej za preostanek zbranega prispevka za vrnec. Vsem in vsakemu posebej še enkrat najlepša hvala!

Tragična smrt zvestega sodruga. V pondeljek, dne 13. t. m. se je smrtno nevarno ponesrečil v Mojstrani s. Franc Florjančič. Uslužben kot vodilni žagar pri žagi g. dr. Rekarja je po nesreči prišel preblizu brane, na kateri je pritrdjena žaga, in brana ga je dvakrat močno pritisnila ob tla. Če bi ne prišel tovariš, ki ga je izvel izpod brane, bi bil na mestu usmrčen. Tako pa je imel smrtnonevarne poškodbe na hrbtnici in črevesju. Naslednjega dne so ga odpeljali v ljubljansko bolnico, vendar se tam kljub vsem poskusom ni posrečilo, da bi mu izboljšali zdravje. Njegova soproga je dobila v soboto obvestilo, da naj pride ponj. In ko ga je v nedeljo peljala z avtom domov, je nesrečnik umrl tik pred Mojstrano. Ves teden dni je trpel velikanske bolečine in je bila v tem položaju smrt dejansko rešiteljica pokojnika. Pokojni s. Florjančič je bil rojak iz selske doline, star 52 let. Prišel je v Mojstrano pred 30 leti. Uslužben je bil najprej v tovarni verig v Beli peči, potem v cementarni v Mojstrani, odkar pa je slednja bila ustavljena, je bil devet let žagar pri g. dr. Rekarju v Mojstrani. Pokojnik je bil ves čas zvest sodrug, zvest zadrugar, bil je dolga leta član in celo predsednik kraljevnega odbora konzumne zadruge, odd. v Mojstrani, dolga leta naročnik »Delavske Politike« in res človek na mestu, ki ga bomo zelo mnogi pogrešali. Njegovo priljubljenost je pokazal njegov pogreb, ki se je ob veliki udeležbi prijateljev in znancev, vršil v torek, dne 21. t. m. ob 4. uri pop. na pokopališče na Dovjenu. Pokojnikov spomin sta počastila tudi črna prapora, ki sta visela raz »Delavskega doma« na Savi in raz hišo, v kateri je zadruga prodajalna v Mojstrani. Pokojnemu sodrugu Florjančiču bomo vsi ohranili najlepši spomin, njegovim preostalim, zlasti soprogi Ceciliji, pa izrekamo naše iskreno sožalje.

RUŠE

Poverjenik »Cankarjeve družbe« je s. Janko Friček. Vabimo vse sodružice in sodruge, da pri njem naročajo knjige za to leto, ki bodo zlasti letos zelo poučne in vredne, da si jih naroči vsak ročni in duševni delavec.

Naša občina postaja čim dalje bolj napredna. Ako bo šel razvoj tako naprej, bo naša prijazna vas postala trg. V kratkem času smo dobili celo vrsto novih obrtnikov. Imamo že svojega slaščičarja in tobačno trafiko v bližini tovarne, ki si jo je zgradil delavec in vojni invalid Iv. Setorič. Obeta pa se nam moderno urejen modni salon in še ena trgovina. Mesnice imamo kar štiri, le drobiža, tistega delavstvu primajkuje. Največja novost za našo vas je pa ustanovitev čete slovenskih fantov.

PREVALJE

Protestni shod proti draginji. Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, podružnica v Prevaljah, sklicuje za v nedeljo, dne 26. junija ob 9. uri dopoldne protestni shod proti draginji. Shod se bo vršil v dvorani g. Rozmana, referiral pa bo s. Čeh iz Maribora. Delavke, delavci, udeležite se tega shoda, da dvignemo svoj glas in skupno protestiramo proti draginji.

CRNA

Rudarska zborovanja

Zborovanje podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije v Crni se bo vršilo v nedeljo, dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldan v prostorih s. Kneza. — Poročal bo s. Arh o mednarodni konferenci v Ženevi, v zadevi skrajšanja delovnega časa v premogovni industriji, nadalje tudi o skupščini Glavne bratovske skladnice v Ljubljani, kateri se je vršila dne 11. t. m. Ker bodo poročila res zanimiva, želi odbor podružnice, da se vse članstvo zborovanja udeleži. Vabljeni so pa tudi vsi, ki se zanimajo za ta vprašanja.

S seje mednarodnega urada dela v Ženevi

Za 40 urni delovni teden.

Konferenca mednarodnega urada dela v Ženevi je zaključena. — Najvažnejše vprašanje dnevnega reda je bilo splošno skrajšanje delovnega časa. Z 92 glasovi proti 27 in ob vzdrževanju 19 delegatov pri glasovanju je bilo sprejeto načelo, da naj se to vprašanje obravnava dalje v okviru mednarodne organizacije dela. Vprašanje se stavi zopet na dnevni red konference prihodnje leto (1939). Sklenili so tudi novo metodo za sklepanje konvencij, po kateri se bodo odobraval ločeno za razne skupine strok ali indu-

strij.

Pri glasovanju, da se vprašanje obravnava na prihodnji konferenci, so glasovali vsi delodajalski zastopniki, razen švedskega, proti ali pa sploh niso glasovali. Od vladnih zastopnikov so se vzdrževali glasovanja zastopniki Estlandske, Ogrske, Indije, Irske in Švice, dočim so drugi vladni zastopniki glasovali z delavci za obravnavanje vprašanja na bodoči konferenci. Proti je glasoval tudi čehoslovaški delegat Pavelka.

Sladkor bi bil lahko poceni

Zagrebski »Jugoslovanski Lloyd« se večkrat bavi s sladkorno industrijo. Nedavno so namreč zagnali krik, da poleg pšenice tudi sladkorja ni na trgu dovolj do prihodnje kampanje. Tvorničarji so to vest preklicali, češ, da bo domača zaloga sladkorja zadoščala do novega pridelka.

List navaja, da se tvorničarji pritožujejo. Sladkorna industrija je bila ena najbolj dobičkanosnih, lani pa je imela ena tvornica celo 4 milijone dinarjev izgube. Dve tvornici sta državna last, druge pa izjavljajo, da se ob teh razmerah industrija ne more razvijati, ker je preveč obremenjena z davščinami in ker tudi transportne razmere niso urejene. Tvornice same prihajajo do prepričanja, da bi bilo najbolje, če bi država uvedla tudi za produkcijo in prodajo sladkorja monopol, kakor ga je uvedla za tobak, žigice in sol.

Sladkorna industrija je kartelizirana in urejuje produkcijo po kartelnem dogovoru o kontingentih. Že nekaj let se produkcija sladkorja pri nas omejuje v zmislu tega dogovora, doma je premalo konzuma, ker je sladkor predrag. Pri nas bi lahko imeli sladkor po 5 do 6 dinarjev kilogram, in sicer celo inozemski, če ne bi bil tako obdavčen. Domači konzum sladkorja je sramotno nizek.

V naši državi se porabi 5 do 6 kg sladkorja na leto in državljana, dočim ga v drugih državah porabijo po 15, 20, 40 in več kilogramov na državljana. Naše prebivalstvo ne konzumira sladkorja, ker je predrag, kar je zasluga državnega fiskusa, ki hoče imeti iz te davščine izredno velik dohodek.

Pisali smo že o tem vprašanju in rekli, da bi se konzum sladkorja pri nas ob zmernih cenah in boljših plačah konzumentov lahko takoj podvojil in potrojil, kar bi državnemu fiskusu mnogo več donášalo kakor sedanja petdesetodstotna davčna obremenitev, ki zmanjšuje konzum dvakrat ali trikrat. To gospodarsko načelo pozna vsak gospodarstvenik, zakaj bi ga ne poznali in vpoštevali faktorji, ki o tem odločajo.

Razumljivo je, da proti podržavljenju ali monopolu sladkorne industrije mi nismo. Vendar pa pripomnimo, da se mora v tem primeru gospodarstvo in davčna politika glede sladkorne industrije izpremeniti. Znižati je treba cene sladkorju in s tem povečati konzum, kar bo pa uspevalo tudi le tedaj, če pojde ta politika sporedno za tem, da se bistveno dvigne življenjski standard v državi sploh.

Državljanom sicer ne bo nič pomagalo in tudi industriji ne, če se samo metoda vijaka izmenja.

Številke, ki pomenijo strah, grozo, smrt in razdejanje

Ena divizija bo v vojni porabila 800 ton municije.

Vojno vsi izbegavajo, vsaj tako trdijo, vsi pa se tudi pripravljajo nanjo. Med tem pa vojaški strokovnjaki računajo, koliko bi potrebovale armade na orožju in municiji za slučaj spopada. Račun izgleda takole:

Ena divizija, ki šteje 10.000 pušk, 700 do 800 lahkih strojnic, 80 do 100 lahkih in težkih topov, 20 do 30 tankov in 10 do 15 aeroplanov bi rabila za en dan boja 150 ton municije ali 800 ton za pet dni. Vojska velesile, ki ima 250 do 300 divizij in 6000 letal, bi potrošila v petih dneh 200.000 ton municije in eno in pol milijona bomb raznih velikosti za bombardiranje iz zraka.

Tako bi torej v bodoči vojni odločili vprašanje o preskrbi s surovinami.

Za oborožitev en milijon vojakov so računali pred leti, da je potrebno:

300.000 ton železa in jekla, 4 milijone ton premoga in 200.000 ton nafte. — Današnja cenitev potrebe na surovinah za 250 divizij broječo armado pa bi znašala za vsak mesec vojne: 12 in pol milijona ton železa.

Surovine pa so razdeljene tako-le: Združene države jih imajo 31 odstotkov, Evropa 19 odst., Sibirija in Daljni vzhod 14 in tropični kraji 29 odst.

Kakšna blagodat za človeštvo, ako bi se vse to, kar se rabi dandanes v svrhu priprave za uničenje človeštva, pribiralo za širjenje kulture in civilizacije, za zidanje bolnic, zdravilišč, oskrbnišnic, dečjih zavetišč, stanovanj itd.

Človeštvo ima pred seboj velik ideal, katerega more skušati uresničiti: mir. Zato pa mora napraviti nemočne tiste, ki hočejo in pripravljajo vojno.

Sportna rubrika

Kolesarsko dirko za prehodni pokal priredi dne 31. julija podružnica Pobrežje I. delavskega kolesarskega društva za dravsko banovino centrala v Mariboru, na 100 km dolgi progi. Dirkači bodo vozili s Pobrežja na Vurberg, Ptuj, grad Dornava, Sv. Lorenc v Slov. Goricah, Sv. Andraž, Sv. Bolhenk, Sv. Lenar na Košake. Cilj pa bo v Mariboru pred carinsko pošto. Od tu nameravajo kreniti kolesarji v povorki skozi mesto na Pobrežje. Prireditelj je zamisljena v okviru Mariborskega tedna. Za dirke se lahko prijavijo tudi člani ostalih podružnic.

SLOV. BISTRICA

Kolesarska veselica. I. delavsko kolesarsko osrednje društvo za dravsko banovino, podružnica v Slov. Bistrici, priredi ob priliki spominskega izleta k spomeniku s. Lubejeve dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne veliko vrtno veselico v hotelu »Beograd«. Vsa sorodna društva vabljen! Družnost!

SEVNICA

Smrtna kosa. Dne 22. junija t. l. ob 9. uri zjutraj je umrla 25 letna žena delavca s. Stoparja Alojza. Pokojnica je bila priljubljena pri vseh znancih in vzorna zakonska družica. Žalujočemu možu in ostalemu sorodstvu izrekamo tem potem naše iskreno sožalje!

Vabilo

na IZREDNI OBČNI ZBOR

Gospodarskega društva r. z. o. z. na Pobrežju pri Mariboru.

ki se bo vršil dne 3. julija t. l. ob 13. uri v gostilni Pavšič na Pobrežju.

Dnevni red:

1. Izprememba pravil v smislu določb novega združnega zakona;
2. volitev načelstva in nadzorstva;
3. razno.

Ako občni zbor ob napovedani uri ne bi bil sklepčen, se vrši čez pol ure na istem mestu drugi občni zbor, ki sklepa ob vsakem številu navzočih članov.

Upravni odbor.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zaslužek. Dopis: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

B. RANGUS - KRANJ

Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega orodja, kristala, optike itd. Zahtevajte brezplačni cenik!

Na obisku pri s. Sitterju

Trbovlje, dne 17. junija 1938.

Ime s. Sitterja je bilo nekoč znano na Dunaju, v Gradcu, Mariboru in v Trstu. V Trbovljah in revirjih pa med odraslimi ni nikogar, ki bi ga ne poznal. Starejši rudarji in steklarji se spominjajo neumornega sodruga, ki je agitiral, interveniral, predaval in organiziral ter oral trdo ledino delavskega gibanja po revirjih in tovarnah, na zborovanjih in agitaciji.

Dopisnik »Delavske Politike«, katero sodr. Sitter še vedno z zanimanjem čita, ker pač piše o delu in borbi slovenskega delavstva, kar je izpopolnjevalo celotno njegovo življenje, se je oglasil pri njem na pomenek. Zdi se mi prav, ako spomine tega moža ohranimo mlajši generaciji.

Že v mladosti ga je zajela stavka pri Dunaju, ki ga je spravila ob zaslužek in existenco. Podal se je v Zagorje, kjer so že bili obveščeni o njegovem delovanju. Zato tudi ni bilo za njega dela in obstanke. Potoval je v prusko Slezijo in zopet nazaj v Zagorje. Iz Zagorja se je napotil v Trst. Leta 1902. je bil kot tajnik bolniške blagajne v Mariboru leta 1905. Je po ustanovitvi politične delavske stranke postal njen tajnik in upravitelj »Rudečega praporja«. V teh letih je kot uradni bolniške blagajne ustanovil rudarske organizacije v Trbovljah in Hrastniku.

Po letu 1906., ko je propadel rudarski štrajk v Trbovljah, je bil s. Sitter pozvan v Trbovlje, da reorganizira strokovno organizacijo »Unijo slovenskih rudarjev«. Tukaj se začne spet novo poglavje njegovega udejstvovanja.

Kot tajnik strokovne rudarske organizacije je v letih 1906 do 1909 neumorno deloval tudi na združnem polju. Prihital je na Dunaj, da izposluje odobritev pravil za zadrugo »Delavski dom«. Njegov trud je že v letu 1909 rodil sadove. Dobraen je bil »Delavski dom« v Trbovljah, v katerega so se potem vselile vse delavske organizacije. Kot tajnik strokovne

organizacije je potem brezplačno vodil tudi zadrugo. V letu 1912 in 1913 se je promet v zadrugi »Delavski dom« tako dvignil, da je moral prevzeti vodstvo zadruge. Med tem časom je bil v Trbovljah za strokovnega tajnika umrl s. Tokan. V letu 1914. je moral s. Sitter ponovno prevzeti posle strokovnega tajnika in je vodil organizacijo skozi vsa težka leta vojne do leta 1920.

Kot strokovni tajnik se je mnogo bavil tudi z rudarskim zavarovanjem. Na podlagi njegovih pritožb in intervencij je morala plačati Bratovska skladnica 40.000 kron na nepravično izplačanih rudarskih pokojninah upokojnim rudarjem na roko.

Kot član pritožne komisije v vojnem času je s. Sitter mnogo izposloval za rudarje. S. Sitter je bil tudi soustanovitelj pokojninskega sklada za rudarje, iz katerega so prejemale staroupokojenci podporo k pokojnini. Tudi v Hrastniku je izposloval, da je prišel konzum v delavske roke. Mnogo je tudi deloval na konsolidaciji strokovnega pokreta po vojni.

Kot prvi delavski župan v Trbovljah si je ustvaril nemisljivi spomin: pod njim se je zidala delavska stanovanjska kolonija in še druge javne stavbe ter uredilo vprašanje socialne pomoči revnim občanom.

V »Delavskem domu« v Trbovljah bi pa moralo biti ime s. Sitterja zapisano z zlatimi črkami. Ako bi ne bilo njegove volje in njegovega dela, bi tudi ne bilo »Delavskega doma«. Marsikdo govori: to je naša, a k temu našemu ni doprinesel niti drobca.

Kot delavski pobornik zasluži s. Sitter, da mu delavstvo izkaže na stara leta svoje priznanje za vse, kar je bil zanj storil, zlasti za rudarje in steklarje. S. Sitterju želimo, da bi bil med nami do skrajnih mej človeškega življenja. Spomin na veliko njegovo delo v korist proletarijata, naj bodri nas, njemu pa bodi v zadovoljstvo, da je storil več, mnogo več, kot pa je bil storiti dolžan.

KRANJ

Protidraginski šhod

sklicuje tukajšnja podružnica SGRJ v nedeljo, dne 26. junija ob 9. uri v dvorani restavracije Semen. — Udeležiti se naj ga, poleg stavbincev, tudi ostalo delavstvo.

Zborovanje stavbinskega delavstva

za Kranj in okolico se bo vršilo v nedeljo, dne 26. junija s pričetkom ob 9. uri dopoldne v prostorih restavracije Semen. — Obravnavalo se bo splošni položaj stavbinskega delavstva. — Nizke plače delavstva, na drugi strani pa neprestano naraščanje cen življenjskih potrebščinam ustvarja silno težke življenjske razmere za stavbinsko delavstvo in družine stavbincev. Delavska socialna zakonodaja se v jako skromni meri izvaja, a kljub temu podjetništvo zahteva še spremembo nekaterih določil teh zakonov v svojo korist. Zato, stavbinci, pridite vsi!

Združno veselico priredi v nedeljo, dne 26. junija na vrtu g. Graiserja na Primskovem »Tekstilna zadruga« v Stražišču. Začetek ob 15. uri. Za dober obisk se priporočajo člani zadruge! Igra kovinarska godba z Jesenic.

Veliko maturo na tukajšnji gimnaziji je naredilo od 33 kandidatov samo 16; med njimi 7 odlično. Popravni izpit ima v avgustu 12 kandidatov; ostalih 5 pa jih je padlo za eno leto. Od vseh 33 gimnazijcev je le 7 v mestu rojenih. Ta rezultat vsekakor ni razveseljiv; izgleda, da nekaj ni v redu.

SELNICA OB DRAVI

Zadnja neurja so uničila pot na Luče. Mostove je voda odnesla. Bili so pa tudi precej šibko zgrajeni. Nadzorstvo nad temi gradbami je vodil neki kmet, ki je dobil za to dnevnic po Din 50, dočim so delavci prejimali po Din 18. Ali bi ne bilo bolje, da se je z nadzorstvom poverilo kakšnega absolviranega stavbenega tehnika, ki bi najbrž tudi rad za ta denar vršil nadzorstvo, pa bi vsaj lahko rekli, da je delo opravljeno po gradbenih predpisih. Mogoče nas bo povodenj kaj naučila.

Širite naš list!

Delavski pravni svetovalec

Vprašanje: Od bratovske skladnice dobivam nezgodno rento; ali bom lahko dobival pokojnino in koliko?

Odgovor: Po § 122 pravil bratovske skladnice se članu, ki se mu je odredila nezgodna renta in ki je obenem pridobil pravico do pokojnine, zniža pokojnina za dve tretjini nezgodnine. Če sta ti dve tretjini enaki pokojnini ali večji od nje, se mu ne izplačuje pokojnina, ampak samo nezgodna renta.

Vajenec (Velenje)

Vprašanje: Sina sem dal v uk in sva se z mojstrom dogovorila, da bo mojster sam plačeval prispevke za okrožni urad in v zadnjem letu tudi primerno nagrado. Kljub temu zahteva sedaj mojster od mene, da plačujem prispevke jaz. Ali sem to dolžan storiti?

Odgovor: Mojster ne bi smel zahtevati od Vas plačila prispevkov za okrožni urad, tudi če ne bi bilo dogovorjeno, da jih nosi on sam, ker je že po prvem letu dolžan dati Vašemu sinu primerno nagrado in mora po zakonu določeni del prispevkov za socialno zavarovanje nositi v vsakem primeru delodajalec sam, drugi del, nekaj manj kot polovico, pa delojemalec, t. i. v Vašem primeru Vaš sin, ki bi mu pa mojster zadevni del le smel odtegniti od prejemkov, katere bi mu moral dati.

Odpoved stanovanja (Celje)

Vprašanje: V moji najemni pogodbi ni določen odpovedni rok. Ali se lahko radi tega izselim brez odpovedi in ali se lahko takoj izselim, kadar mi stanodajalec odpove?

Odgovor: Če ni določen odpovedni rok, morete tako Vi kakor tudi hišni lastnik odpovedati stanovanje le z zakonito enomesečno odpovedjo. Izselite se sicer lahko pred iztekom odpovedne dobe, morali pa bodete kljub temu plačati stanarino do zadnjega dne odpovedne dobe.

Alimente (Trbovlje)

Vprašanje: Moji sestri oče njenega nezakonskega otroka že več mesecev ne plačuje vzdrževalnine za otroka. Ali mu lahko zarubi plačo?

Odgovor: Če je vzdrževalnina že določena po sodišču, lahko Vaša sestra predlaga takoj rubež plače nezakonskega očeta, če pa ni, bo morala najprej pri sodišču predlagati, da določi vzdrževalnino in bo šele potem lahko očeta rubila.

Porodni stroški (Mežica)

Vprašanje: Z materjo svojega nezakonskega otroka, ki je umrl takoj po porodu, sem se na sodišču poravnal in se zavezal, da ji plačam v obrok določen znesek za porodne stroške. Dalj časa nisem mogel plačevati, ker sem bil brez posla, sedaj pa mi je zarubila plačo, tako, da mi ostane samo Din 20 dnevno. Ali je ta rubež zakonit?

Odgovor: Je.

Predrago plačan štedilnik in obljuba delodajalca, da mi bo dal delo celo zimo.

Na gornje Vaše vprašanje smo Vam že svojčas odgovorili. Dvakrat pa ne moremo nikomur odgovarjati.